

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 30
van **LIONEL BAJART**
datum: 10 oktober 2016

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Community Innovation Survey (CIS) - Resultaten

De cijfers m.b.t. de O&O-inspanningen (onderzoek en ontwikkeling) in Vlaanderen worden gemeten door het Expertisecentrum O&O-monitoring (ECOOM). Dit gebeurt op twee manieren:

1. de O&O-enquête gebeurt tweejaarlijks in de even jaren. Het betreft een uitgebreide bevraging m.b.t. de O&O-uitgaven in Vlaanderen en levert onder andere cijfers i.v.m. de opsplitsing tussen publieke en private O&O-financiering;
2. de Community Innovation Survey (CIS-enquête) gebeurt tweejaarlijks in de oneven jaren. Het betreft een uitgebreide bevraging m.b.t. de O&O-inspanningen in Vlaanderen.

In 2015 werd de CIS-enquête uitgevoerd m.b.t. 2013 en 2014. De cijfers m.b.t. de O&O-uitgaven in Vlaanderen werden recentelijk bekend gemaakt in de '3% light nota' van ECOOM (juni 2016).

De CIS-enquête brengt naast de O&O-uitgaven ook andere cijfers in kaart, zoals onder andere de innovatiegraad van de bedrijven en de mate van samenwerking tussen de verschillende innovatie-actoren.

1. Kan de minister een overzicht geven van de belangrijkste cijfers die voor Vlaanderen blijken uit de CIS-enquête 2015?
 - a) Welke cijfers werden in kaart gebracht?
 - b) Welke evolutie kan worden vastgesteld?
 - c) Hoe verhouden de cijfers zich in internationaal perspectief?
2. Hoe evalueert de minister de cijfers uit de recente CIS-enquête? Welke positieve en negatieve punten ziet hij?
3. Kan de minister het rapport van de CIS-enquête ter beschikking stellen als bijlage van het antwoord op deze vraag?

ANTWOORD

op vraag nr. 30 van 10 oktober 2016

van **LIONEL BAJART**

1. a) De belangrijkste variabele die berekend wordt op basis van de CIS-bevraging is de innovatiegraad inzake product- en/of procesinnovatie van de Vlaamse bedrijfswereld. Deze variabele wordt dan ook in internationaal perspectief gebracht van zodra deze cijfers beschikbaar zijn.

In eerste instantie wordt de mate waarin een onderneming innovatief is getoetst op vier dimensies. Een onderneming is innovatief als ze voldoet aan minstens één van de volgende criteria:

- de onderneming heeft nieuwe of duidelijk verbeterde producten (goederen of diensten) op de markt gebracht (tussen begin 2012 en eind 2014);
- de onderneming heeft nieuwe of duidelijk verbeterde productieprocessen geïntroduceerd, inclusief methoden om producten en diensten te leveren (tussen begin 2012 en eind 2014);
- de onderneming was eind 2014 bezig met activiteiten (inclusief onderzoek en ontwikkeling, O&O) om nieuwe of duidelijk verbeterde producten (goederen of diensten) of processen te ontwikkelen of op de markt te brengen, maar deze waren nog niet afgewerkt op het moment van bevraging;
- de onderneming heeft activiteiten (inclusief O&O) verricht om nieuwe of duidelijk verbeterde producten (goederen of diensten) of processen te ontwikkelen of op de markt te brengen, maar heeft deze voortijdig stopgezet (tussen begin 2012 en eind 2014).

Deze innovatiegraad wordt dan verder opgesplitst naar type, sector en grootte van de onderneming. Andere elementen die onderzocht worden zijn bijvoorbeeld de publieke financiering van innovatieve ondernemingen (product- en procesinnovaties). In de CIS-enquête wordt ook gepeild naar de actoren die betrokken zijn bij de ontwikkeling van innovatie- en samenwerkingspatronen.

Naast product- en procesinnovatie vormen ook organisatorische innovatie en marketinginnovatie belangrijke bronnen van vernieuwing in het bedrijf. Deze andere vormen van innovatie worden dan later ook in een internationale vergelijking meegenomen naast de product- en procesinnovaties, van zodra beschikbaar.

In de CIS-bevraging is er ook één vraag opgenomen die peilt naar de O&O uitgaven en die als input voor de 3% nota licht genomen wordt. De antwoorden van deze bevraging worden als proxy van de O&O-uitgaven gebruikt in het jaar dat er geen O&O bevraging is bij de bedrijven. Deze laatste, de O&O bevraging, wordt slechts tweejaarlijks uitgevoerd maar biedt een betrouwbaarder inschatting omdat de O&O uitgaven in meerdere dimensies geanalyseerd worden.

- b) Ten opzichte van de vorige bevraging in 2013 stijgt de innovatiegraad (product- en procesinnovatie) in Vlaanderen van 49% naar 57%. De Vlaamse bedrijven overstijgen zelfs het niveau van net voor de crisis van 2008. Dit aandeel houdt een stijging in ten opzichte van de resultaten uit de vorige enquêtes en zal derhalve ook in de komende jaren nauwgezet verder opgevolgd worden.

De meeste Vlaamse innovatieve bedrijven zijn procesinnovatoren (75% van hen versus 65% productinnovatoren). Ongeveer 46% van de innovatieve bedrijven heeft in de periode 2012-2014 product- of procesinnovatie-activiteiten stopgezet of afgebroken.

De samenwerking bij innovatie wordt steeds belangrijker. Ongeveer 48% van de bedrijven geeft aan dat ze voor hun productinnovaties samenwerken met andere ondernemingen of instellingen. In deze samenwerkingsverbanden worden andere bedrijven het vaakst genoemd als partners (54%). In tweede instantie worden leveranciers genoemd, door 45% van de innovatieve bedrijven. Daarna volgen klanten of afnemers (21%), consultants/commerciële laboratoria/O&O-bedrijven (20%) en universiteiten of andere instellingen van hoger onderwijs (20%). Deze samenwerkingsverbanden spelen zich vooral af binnen België.

Grote innovatieve ondernemingen (250 werknemers of meer) werken dan weer veel samen met Europese partners. Zij hebben ook duidelijk meer samenwerkingsverbanden buiten Europa dan kleinere bedrijven. Opgedeeld naar sector hebben de chemie en farmaceutische industrie vooral samenwerkingsverbanden met buitenlandse partners (zowel binnen Europa als daarbuiten).

Naast product- en procesinnovatie vormen ook organisatorische innovatie en marketinginnovatie belangrijke bronnen van vernieuwing in het bedrijf. Ongeveer 37% van de Vlaamse bedrijven voerde in de periode 2012-2014 een organisatorische innovatie door, terwijl 31% van de bedrijven in die periode een marketinginnovatie invoerde. In totaal introduceerde 68% van de Vlaamse bedrijven in de periode 2012-2014 een product-, proces-, organisatorische, of marketinginnovatie.

Tot slot werden de antwoorden van de CIS vraag met betrekking tot de O&O uitgaven verwerkt in de 3% nota light. Er werd een daling van de O&O uitgaven voor de bedrijven vastgesteld voor 2014 in vergelijking met 2013. De resultaten van de O&O bevraging 2016, waarvan de resultaten in 2017 zullen beschikbaar zijn voor 2014 en 2015, zullen deze cijfers verder in perspectief moeten plaatsen.

- c) Op dit moment zijn er nog geen Europese cijfers beschikbaar voor de periode 2012-2014 waar de Vlaamse innovatiegraad kan aan getoetst worden. Een internationale vergelijking voor 2010-2012 toonde dat Vlaanderen toen al goed scoorde op Europees vlak.
- 2. De innovatiegraad (proces- en productinnovatie) overstijgt opnieuw het niveau van 2007 van voor de crisis van 2008. Dit is een hoopvol signaal en deze cijfers tonen aan dat onze Vlaamse bedrijven hun veerkracht teruggewonnen hebben en met vertrouwen in de toekomst opnieuw op zoek gaan naar nieuwe producten en processen.
- 3. Het volledige rapport is toegevoegd als bijlage.

BIJLAGE

Rapport CIS 2015 Ecom